

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
щодня 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

ХРИСТИЯНСЬКО-СУСПІЛЬНИЙ ДНЕВНИК.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо русне ми серце і душа руска“. — З Русланових послань М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II.
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в паса-
жі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на
попередню застерогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповіст-
ка звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіслани-
м“ 40 сот. Подяки і приватні
донесення по 30 сот. від стрічки

Значіння і послідовності сучасного переселення.

(Δ) Сучасне парламентарне і кабінетове переселення, що довело до просьби бар Гавча о відставку з цілим кабінетом, почало ся в дійсности ще тоді, коли „Народно-німець. Союз“ виступив проти військових домагань кабінету бар. Бінерта. У вторинній делегації австрійській голосували представники сего Союзу після довгого колюбаня за військовими домаганями, але зате N. fr. Presse напала мокрим рядом на їх податливість, а коли збрала ся держ. рада і в ній стали на черзі військові заповнення, N. fr. Presse так виступала проти Нім.-народ. Союзу за ухвалені в делегаціях військові домаганя, що представники Союзу робили перепони бар. Бінертові і тим довели до розв'язання держ. ради.

З того отже часу почало ся політичне і парламентарне переселення, котре триває досі і тепер ще більше заострило ся, а до того довели своїм поступованем представники Нім.-народ. Союзу. Властивою отже причиною сучасного переселення не є змаганя бар Гавча до покликання двох Чехів до кабінету, але хиткість і непевність Нар.-нім. Союзу. Вправді N. fr. Presse і інші зжидовілі часописи віденські намагають ся вини переселення звалити на Чехів і на бар. Гавча, котрий нібито бажав би висунути Чехів на впливове становище на шкоду Німців, однак годі правду діти, що в дійсности Німецький Союз довів до такого заколоту і розладу.

Наслідком такого хиткого і непевного становища Нім.-народ. Союзу держ. рада мимомовних виборів показала ся зовсім не спо-

сїбною до законодавчої роботи, а намірена бар. Бінертом поправа парламентарних відносин з підмогою нових виборів показала ся зовсім безцільною і безуспішною. Переселення, яке було в державній раді за правительства бар. Бінерта, не тільки не уступило після нових виборів, але навпаки ще більше заострило ся так, що про яку небудь успішну діяльність другого народного парламенту нема навіть мови.

Можна велико говорити або думати про правительство бар. Гавча, однак кожний незапомочений пристрастю і загорілостю признаєть, що нема иншого способу до утворення парламентарної більшости, як сей, якого бажав ужати бар Гавч. Він звернувся до чотирох найчисленніших клубів в держ. раді: Нім.-народ. Союзу, Христ. суспільників, до Чехів і поль. Кола. Христ. суспільники, як ми вже нераз зазначували, не хотіли вправді формально вступати до парламентарної більшости, однак се не могло зовсім попусувати намірів бар. Гавча, бож він міг числится на їх піддержку в справах справдешних державних і народних конечностей, що они в своїх прилюдних заявах виразно зазначували.

А вжеж і Німці сего не заперечать, що без Чехів неможливо утворити парлам. більшість і перевести в палаті фінансову і військову реформу. Може Чехи за далеко посунули ся в своїх домаганях, поданих бар. Гавчові за ціну прилуки до парлам. більшости, однак сї домаганя не можуть бути перепаною до утворення парлам. більшости, бо така парлам. більшість є конечною потрібна не для Чехів або якого иншого сторонництва, але для самої держ. ради, котра без неї не може естувати і сповняти своїх задач.

З відставкою бар. Гавча і его кабінету опинить ся его наслідник (ним має бути гр Штіргк) в такому самому положенні і буде приневолений починати роботу на ново з тої самої точки, як его попередник. Який би не прийшов міністер предсідник в Австрії, не міг би він виключати від участі в управі держави ні якого народу і заперати ему дорогу до законодавства. На сїм становищі станув бар. Гавч в останній своїй заяві і его словам притакне кожний, що бажав ествованя Австр. держави.

Значіння сучасного переселення полягає отже в тім, що тут розходить ся о розв'язку австрійського державного питання, котре повинно бути поладжене тим способом, щоби всім в Австрії поселеним народам була дана спроста жити побіч себе і свобідно розвивати ся. А державна рада має бути сим осередком, в котрім представники сих народів мали би нагоду і спростому обрадувати спокійно і успішно про справи і потреби держави і народів. А першим і необхідним услівем до такої спокійної і успішної законодавчої роботи є утворення сталої парламентарної більшости в „народнім парламенті“. Наколи поведе ся утворити таку сталу парлам. більшість, то тим способом уже буде промощена дорога до порозуміння поміж народами, бо тільки успішна і видатна законодавча робота може довести до добра народів поселених в Австрії і до мирного їх життя. Колиж не вдасть ся зложити такої більшости також наслідникові бар. Гавча, то тоді народний парламент підписує сам собі засуд нещадности, а в такому случаю мусять з конечности виринути дальші послідовности, поворот §-у 14 го, а які дальші можуть бути послідовности сего, годі навіть в сїй хвилі ще висловити.

о. О. Фацисвич.

Псевдонатолики.

(Конець).

Правда, що багато не відкадає усіх релігійних правд, бо задержують з християнства та католицтва лише ту часть, що їм погурає. В те особливо, що їх розум піймає, в отсе они вірять, як також і в те, що надто не ограничає їхньої свободи. Бог та безсмертність — се їх ісповіданє віри цілковито для них вистарчає. „Є якась найвише ество, а ним есть божество, від которого все має свій початок, бо світ не міг сам себе створити. А те найвише ество, той отець всього, є любов, найчистіша, найкрасна любов, тому то й розум не може допустити ествованя пекла, котре булоб заперченем любови Бога і Его самого. Небо може естувати; будуче, ліпше жити, той щасливий світ, бож вжеж чоловік не може загинати так, як звірина, але повинен дальше розвивати ся, по смерті тіла, свого духа. Може й помандрує душа — людська на яку звізду і переходити буде з одної на другу доти, аж наблизить ся до Бога і усовершить ся“. От стільки менше більше треба вірити — а все инше є непевне, се лише здогади, про котрі можна полемізувати. Таке релігійне мудрованє провадить лише до нетерпимости релігійної та фанатизму. Се не є якась поважна та чиста мораль; она полягає в тім, що такий чоловік обнямає все, що противить ся вишній приличности, та публичній обичайности, щоби показати в своїм обходженю гуманність та образованє. При тім треба зазначити ще й свою честь та справедливість тай вже вистарчить,

Комедия без автора.

Жарт в одній дії Ізидора Воробкевича.

(Дальше).

Сцена 7.

Ті самі, Марцеля і Зоська.
Марцеля. (Цілує родичам руки.) Добрий день!

Графиня. Добрий день, моя галочко! Вірне подобіє свого любого отца, однісенський овоч нашого щирого коханя, однісенська ознака нашої горячої любови. Дитино моя кохана, тобі вже і сьогодні не сором під вінець.

Марцеля. Мамуцько, не говоріть таке..

Графиня. Пощо так зарумянилась? Дитино, так нам судило ся, раз треба замуж вийти. Дівчина на висадки не здатна, як цвѣточці сонечка, так дівчині вірної дружини треба. Великий гріх, кара і покута до смерті дівочити. (До графа) Коли вдарила в сей дзвін, то радаб знати, коли врибде до нашої Comtesse-и призначений жених?

Граф. Ельвіро, сеї струнки не годять ся дотикати.

Графиня. Чомуж ні?

Граф. Бо.. бо не настровна она на гармонійний лад.

Графиня. Гу! з переляку, зі страху аж дрозжу! Що? може відступив барон Юлько Романський? (Марцеля і Зоська дають собі знак, що зрозуміли слова). Не переживи такого встиду, такої ганьби, такого пониження.

Граф. І думки о тім нема! Ціла справа от така: Вчора дістав я від старого барона

Романського сей лист (читає) „Несподіванка відволікла на якийсь час подруженє твоєї дочки з моїм братанком (Марцеля і Зоська моргають втішно до себе). Вражий хлопець мов під землю цез. На кожний спосіб очидай мене завтра. Уетно більше. Твій щирый друг Романський“.

Графиня. Далі, далі!
Граф. Уже конець листу, моя дорога незабудько!

Графиня. Знаю, що сьогодні мігрени не позбуду ся.

Сцена 8.

(Ті самі, Мартин, по хвилі являють ся перебрані Юлько і Жан.)

Мартин. (Перериваючи свою мову сьміхом) Яксь два дивоглядні нероби, заволоки, що на легкий хліб пустили ся, просять, чи не могли би перед вельможним паньством показати свої штуки, чи що за лихо? Здає ся мені, що вони комедиянти, лиш бубна, песика і малли при собі не мають. (Показує Зосі скілька нових таларів і мовить до неї з тиха): Аж тепер я знаю, куда стежка в горох!

Граф. Скажи їм, що можуть прийти.

Мартин. (Трохи відходить і кричить у сад.) Прошу, прошу, прошу, понове, дуже файно прошу! (Відходить. На сцену приходять Юлько Романський і Жан, сьмішно убрані, кланяють ся на всі боки і в одно роблять комічні поклони.)

Юлько. Смирненно і з глибоким деотизмом ступаємо перед Мосці паньство —

Жан. — і хочемо скромно і сердечно —

Юлько. — наші комедії —

Жан. — і безсмертні твори, спектаклі — Юлько. — перед ясновельможною аристократичною представити.

Граф. Як бачу, то ви артисти.

Юлько. Артисти правдиві.

Жан. Геніяльні артисти.

Граф. Я таких дуже високо ціную.. Дорога графине, чи не добре було би, щоби сї панове у вечір нас забавили, свій артизм в найліпшим світлі обявили?

Графиня. Радо, дуже радо! (до Марцельки) Гляньже Марцелько, на диво, хороший мужчина, другий Адовіс..

Зоська. І той другий не бридкий, чепуренький собі, як..

Граф. Чи богатий ваш репертуар, мої панове? Які ролі граєте?

Юлько. Я, я перший амант.

Граф. Ага! Primo amoroso! а ви? (до Жана).

Жан. Я, я звичайний повірник, слуга в комедії і трагедії. Граю також ролі старих кавалерів і гулак.

Граф. Ваш фах дуже розмаїтий.

Жан. Нераз, як біда і нужда притисне, то і жіночий костюм уберу, пудром натру ся, вусок плястром заліплю і з мене повстає така prima donna, така субретка, така наївна любовниця, що подібної сьвітами шукай!

Граф. Ви правдивий характерник.

Жан. Потрафлю амазонку і стару бабу-Ягу вдати; я раз славним Davisohn ом, а другий раз Сарою Bernhardt.

Граф. Гй богу, фаховий артист! Я й не думав, що такі артисти в сю околицю заблудять.

Жан. Ми несемо просьвіту по всіх-усюдах у сьвіт, а ще до того без всякого материяльного хісна; ми божественній Таллі наш талант, наш геній на олтар положимо.

Граф. Дивна, нечувана річ.

Жан. Я — не сором похвалити ся, — я є славний універсальний порошок, ні, ні як то каже ся? універсальний чи універсальний геній.. Не раз приходилось мені в одній штуці 10 або 11 роль грати, і всі з однаковим сукцесом, з великим аплявсом, з нечуваною репензиею.

Граф. Ви самі?

Жан. Я сам, як мене тут бачите. Особливо діє ся така пермутация в класичних комедиях.

Граф. Се неможливе.

Жан. Прошу мого камрата спитати.

Юлько. Кожде слово его щира правда. Жан. Я брехні зроду не навидів. Помагаємо собі, як можемо. Що нам не до смаку, то випускаємо, бачите, щоби публіка не нудилась.

Граф. Алеж тим псує ся цілий ефект штуки.

Жан. Хто дбає нині о зміст? Коби лише початок і конець був. От що сьогодні публіці подобає ся.

Юлько. Пікантні ситуації.

Жан. Балетниці.

Юлько. Жінки і дівчата в мужеских костюмах.

Жан. В тонесенькім трико.

Юлько. Чим більше на сцені ошуканьства, неправди, вати, карміну і бляншу, —

Жан. — тим више росте лавр для ав-

НАГОРТКИ

англійські і плюшеві, футра дамські, костюми, блюзки, гальки, спідниці, шляфроки в найкрасших фасонах

поручає

Магазин Дамских Виробів

Якова Посажекта, ул. Якагемічна

Львів

ч. 3

щоби люди думали, що поступає ся з духом-часу та ушляхотнює ся людськість.

В той спосіб приходить чоловік до релігії, котрої властивим творцем є він сам, ко-тру після впадоби звужує та розширяє, аби привнорувати ся до духа часу.

То є новітня житєва мудрість, або так звана релігія розуму, котрій кождий бажає, щоби заволоділа цілим світом. Визнавці єї, що становлять поважну скількість у громадї так званих інтелігентів, протестують відкрито проти закиду невірства. Они запервають от-верто і рішучо, що они мають віру, хоча з другого боку рівнож отверто заявляють, що їм є осоружні ті ріжні практики релігійні, ті позначки внїшнього культу — божого, котрі впрочім були добрі для простолюдяна, а не для них.

Вжеж релігія, то є щось внутрішнього, то справа серця і чувства. Тому найліпше їх внутр себе заховувати а не чванити ся тим перед другими. Всякий най думас і ділас пі-сля свого індивідуального переконаня і після своєї совісти, не впроваджуєчи в блуд нікого своєї поглядом та — змаганям. Отсе бо лише є правдива релігійність; се є просвіче-не розуму, релігія будучини.

Є також і такі люди, що не хотять вдо-волити ся тою чистою духовістю та вну-трішністю, але хотять заховати форму позит-ивного християнства, так, що єго науку і установу розуміють своїм, собі питомим спо-собом. Ми — кажуть они — хочемо бути християнами, але поступовими, образованими та інтелігентними християнами. В той спосіб хотять они вдоволити Богом і духови часу. Они заховують вправді всю внїшність като-лицкої релігії (з вїткою посту, сповіди ітп.), але у всіх тих практиках бачать лише сим-воли, котрі толкують собі після власного ро-зуму. Служба Божа після них (один учитель з С.) не є жертвою правдивої тіла і крови Ісуса Христа, а лише фотографією, або сим-волом внутрішньої жертви серця. Сповідь не є, після них, жерелом відпущеня грїхів через роз-грішенє священника, а лише освячаюча роз-мова, що заохочує до поправи. Священик, після них, не назнаменованій Богом Єго заступ-ник, але лише пастор душ, приятель народа, що має особливо дбати, аби простолюдя за-навчить скілько можна про — Бога, та оби-чайности. В тім зглядї они шанують священ-ничий стан, слухають навіть проповідчі, коли містять в собі яку мораль і коли зрушаюче представленє ударить на їх чувство. Се назива-ють побожністю. А не люблять, як обяв-жувати їх слух якимись правдами віри, та так званою наукою о тайнах.

Але і в тих разях бистрість їх розуму дає собі з тим раду. Они узнають католицку науку віри та єї засади, але додають до них свій питомий змісл і розуміє.

В Пресвятій Тройці узнають они в. пр.

три ріжнородні імена на означенє того само-го божого ества і в той спосіб витолковують собі незглюбиму тайну одного Бога в трох о-собах. Грїх первородний у них, се вроджений наклін до зла, тайна вечера, то лише памятка любови Христа.

Як такі і тим подібні переконаня узна-ють люди властивою релігією, най послужить сей факт, як велике було здивованє одного інтелігента, котрий обявляв передімною свою віру, коли я єму сказав, що се не є віра, але раціоналізм убраний в християнську одежу.

Справді пожалування гідне оскукуванє са-мого себе. Такі люди мають лишень тїнь правдивої віри, але не єї правдивість і силу.

Оттак не один чоловік сам собі творить релігію і хвалить ся, що він є добрий хрести-яннин-католик, а тимчасом він не вірить в Христа і Єго Церкву, але сам в себе.

Попри таких людей є ще велике число таких, котрі справді без застороги приймають за правду віру католицку і те все, чоґо учить католицка Церква, але заховують ся зглядом неї так зимно та рівнодушно, що не находять навіть вартїстним, основно обучити ся о під-ставах та змісті віри, яку визнають. А вже о тім і бесїди у них бути не може, щоби пі-сля того руководити свої гадки, свої діла.

Віру можна порівнати із вїчним світ-лом, що горить в церквах на те, аби нам вка-зати путь до Ісуса утаного в Найсьє. Тайні Евхаристії. Світло те треба беззаставно під-сичувати, лампку все треба наповнювати оли-вою. Оттак само має ся річ з вірою в люд-ській душі. Та полумїнє нашої віри все дома-гавсь нової страви — а нею є крім релігій-них пракїк і молитви — це конечно поглуб-люване засад віри, набуване релігійних від-омостей слуханем наук і читанем релігійних а особливо аполоґетичних книжок. Лише на таким можуть сповнити ся слова пророка Ісаї (Xl. II. 16) „и наведу слїхїх на путь, и сотворю амь тму во світїт“.

В противнім разї таке лїнивство духове провадить до затрати віри.

Погляньмо на того рода людей, як у них та віра, мов організм без відповідної поживи, слабеє і никне.

Такий чоловік зроджений з католицких родичів від дитинства обучений в католиц-кій вірі, остає із давньої привычки при своїм віроісповіданю, не розумючи ближше над правдивістю єго та не набираючи сталого, твердого переконаня о тім, в що вірять. Він не лиш не хоче досліджувати своєї релігії, але навіть і думати про те, а вже неказати, щоби він іза неї вів спорї з другими. Він розуміє правдивість своєї віри так, що не за-перече науки своєї Церкви, але і не боро-нить її перед блудними висказанми других.

Отсе й виясниє нам загадку, що у на-шій середній верствї інтелігенції є найбільше таких рівнодушних представників католицкої

віри, що не роблять ріжниць межі одною ре-лігією а другою, межі одною вірою а другою після загальної релігії індуферентизму: „Всьо одно є, в що чоловік вірить: кождий най остане при тій релігії, в якій уродив ся. Сеж є річю зглядною, чи чоловік належить до тої або иншої релігії. Розходить ся лише о те, аби він жив по правді та ділав після своєї совісти.“

На підставі такої релігійної толеранції і гуманности, ніхто над тим не застановляє ся, чи годить ся братати ся з кождим, хотїй би він мав і найпоганїші протирелігійні засади. Такі толеранти заедно навязують і найсер-дечнїші зносини чи се атеїст, чи нека-толик.

Що більше, они заключають з ними не раз і найсвятїші звязи, без огляду на не-безпеку яка грозить і їм і їх родинам. Рано они молять ся, їдуть на Службу Богу, а ве-чером їдуть до театру і там плещуть з ра-дости в долонї акторови або акторці, що ви-сміває їх релігійні чувства. У великій піст їдуть послухати проповідї, котру говорить Митрополит, або инший який славний пропо-відник, а як прїйдуть до дому, то сягають за перший лишній порнографічний роман, а-бо богохульну часопись, та з папирскою в устах переходять над тим, що чули, до по-рядку дневного. Они називають себе хрести-янами-католиками, а їм се цілком байдуже, коли хто чи устно чи по часописях вакидаєсь на їм матір — Церкву, та безчестить чи Па-пу, чи Епископів, чи духовенство. Они підпи-рають навіть своїм грошем такі часописи, що ведуть отверту борбу з християнством. За те справи католицких організацій, союзів, товариств, фінансових інституцій, агїтація католицка і преса, то їх цілком не обходять. І ще добре би було, щоби они проти того заняли бодай те, як називають, індуферентне становище. — А то противно заслїплєні сво-їм псевдо-патриотизмом їдуть з оружем в руках на зустріч тим змаганям. Всякій яв-ний виступ в справі Христа, хочби яку геро-їчну відвагу, що не боїть ся ні глуму ні си-ли ворожої, вважають за двацтво та фана-тизм, котрий лише бурить спокій.

Хотяць спокою, не розуміючи, що де ин-де єго не найдуть, лише в Христї, котрий є царем мира.

Тому саме, що так велика часть людей відвернула ся від Него цілковито, або стала рівнодушною до Него, відлетїв і спокій від-них. І запалилась та рішуча борба, де віра і бєавірство, Христос і антихрист станули су-проти себе із зазивом до всіх, щоби отверто заявили, в чїй рядї готові вступити до тої борби. Досї ще не було такої хвилї в історії, в котрій би було так много нерішучости, байдужности, облуди та гіпокризії зглядом віри, як під сю пору. Нинї де політична борба — або як каже Бідеряк — соціальна борба, є варазом і релігійною борбою — нинї особли-во всім і вся оставити належить оклик: Хто не є з Христом, єсть проти Христа.

Хоча не всі в наших сумних часах скла-нили колїна перед тим Ваалом духа часу, од-нак з оглядом на небезпеку, яка грозить вір-ним синам католицкої Церкви, треба стара-тись як найпильнїше поглублювати знанє своєї віри, аби могли дати кождому належну відправу, хто би посягав на їх найсвятїше добво Друге, нехай лучать ся в одно одно-цїльне товариство, котрє би мало на цілі боро-нити і заступати всі справи своїх членів перед бєавірством і індуферентизмом.

Допись з Журавеньщини.

(Сокільський руг і кацапска кириня).

Дня 1. жовтня с. р. відбув ся фестин на Кундах коло Мельнич, устроений Тов ом „Сокіл“ в Мельничі. Сей фестин був другим доказом, що сокільска ідея у нас поширяє ся. Як любо було приглядатись гарним і че-сним забавам молодого юнацтва. Замість сидїти по коршмах і пити, як се давнїше ді-ялось, прїйшли молоді і старі вже другий раз сего року і показали, що они розуміють цїль Тов-а „Сокіл“. Першим таким світлим днем Журавеньщини був безперечно день 28. сер-пня с. р.

Того дня здвигом Соколів і Сїчїй, в котрім взяли участь Соколи з Володимарець, Побережа, Ляхович зарїчних і Ходорова та Сїчовики з Лютинки, Новошина і ин. Пригра-вала сокільска музика з Рогатина. Се свята

випало дуже величаво, а було би ще лучше випало, як би не кацапска кириня „батюшки“ Потучка, котрий відправив ціле Богослуженє до 8½ год. рано, щоби в той спосіб унемо-жливити Соколам бути на Службі Божїй. А треба знати, що попередного дня в недїлю 27. серпня заповідав отець парох, що Бого-служенє зачне ся, як звичайно о 8. год., а о 10 год. мала бути Служба Божа.

Видно, що наш „батюшка“ є орудєм в руках старого кацапа Гренджоли, котрий того дня на (Успене Пресв. Богор.) прїбїг до него вже о 5-їй год., збудив єго, а відтак відпра-вляли оба ціле Богослуженє на перегони і дали тим згїршенє.

Та се не конець на тих подвигах нашо-го „батюшки“.

Він також дуже нечесно агїтував проти поїздки до Львова на краєвий здвиг. Та агїта-ція операла ся на брехнї і терорї. Одних страшив тим, що не схоче їх на очи видїти (дяка в Буяновї), а другим казав, що всіх у Львовї зараз на зел. двїрца поарештують, як поїдуть на здвиг.

Колиж призадумати ся над безнастан-ною борбою з такими злими духами, то ве-лике наше сьвято стане в наших очах ще величавїшим.

По 2-їй год. рушив поважний похід че-рез село, а за ним йшла товпа народу. На передї їхала кїнниця „Сокола“ з Володими-рець, а за нею йшла музика і понад півтора сотки „Соколів і Сїчовиків“ з делегатом „Со-кола-Батька“ на передї. Коли прїйшли на мі-сце фестину, вже і там застали багато наро-да, що бавились при фантовїй лотерї, при колесї щастя і т. д.

Скоро почались вправи вільноруч, звер-нули ся очи видїць на молодих козаків, що вправляли і гарно співали. Відтак музика за-грала козака а молоде юнацтво пішло в та-нець.

Вкінці промовив делегат Ходорівщини тов. Бр. Микетей та горячими словами пови-тав се перше свята Журавеньщини, того кута, що до недавна всі уважали єго кацап-ским. Той темний кут пробудив ся і прєзрїв, а се розбудженє треба завдячувати своїм добрим провідникам. Тепер всі мають вас за людей, тепер числять ся з вами власти і староство, котрє ще недавно, бо в минувшім році зовсім нехтувало вас. Ідїть лише дальше — кїнчив бесїдник — тою дорогою, на яку раз вступили, а побїда буде ваша. Тодї поба-чите, що в організації і єдностї сила.

Так закінчило ся перше сокільско-сїчове свята Журавеньщини, а не менше гарно випало і друге свята 1. жовтня с. р. Треба лише побажати, щоби Старшина „Сокола“ в Мельничі, (яка сповняла тепер задачу окру-жного товариства, бо розбуджувала живе в сусї-дних гнїздах) з весною слїдуючого року про-довжала дальше свою задачу та вже частїй-ше устроювала такі забави і фестини віль-ним воздує, а тоді будемо певні, що нічоґо не вдїє нам кацапска кириня „батюшки“ По-тучка, ані не буде робити розбишацкоґо гнї-зда на Мельнич „Р. Дружина“ з Ляхович з помічником „сьоколом“. Рівнож прїйде ко-нець зухвалости „Р. Дружини“ і „атца“ Юрко-ма з Дубравки.

Сїчїї 2.

Італійско-турецка війна.

Читаючи найновїші вїсти з театру вій-ни, яка аж тепер зачинає бути справдїшною війною, годї зрозумїти сей щирий, чи удав-ний оптимїзм, з яким Італїїці кїнули ся в три-полїтанську авантуру. Останні дні прївнесли їм тяжкі втрати, що можуть пошкодити цілому підприємству. Вороз в правдиво орієнтальною погордою смерти кидаєсь в огонь борби, роз-вієє снї-надїї на легку оладу. Італїйске ста-новище є навіть в самїм Триполїсі загрожене, тому правительство Віктора Емануїла розумно поступило, відкладаючи на разї проголошенє прилуки, проктоване на найближшїй час. Бо в теперїшних умовах було би се частою фікцією, кетра нікому не заїмонувала би, противно, наразила би на — осьмішенє. За-мість бавити ся мильною банькою, італїйске правительство робить се, що повинно було вчинити, заким приступило до замаху на Три-полїтанїю, то є громадить оружну силу, щоби киненєм достаточного числа війська, запервити собі успіх і затерти відемне вражїне дотепе-рїшної кампанїї.

Зовсім природно, що в Царгродї під вра-

тора і артистів.

Юлькo. Такі штуки всі руки і рученя-та електризують.

Жан. Автори не пишуть тепер творів для серця, для ума, лише для рук... для долонь...

Юлькo. Сегодня в театрі, коли блисне кому слеза в оці, то вже і у плач цілісень-кий ряд.

Жан. А коли один зареґочє ся, то вже і ціла гурма у сьміх за ним, не знаючи, чоґу і по що.

Граф. З вашої мови бачу, що ви в те-атральних ділах не чужинцями, зрозумїли до-волї шкідливі впливи і духа.

Жан. Ми бували артисти і баста!

Граф. Я над все люблю серйозні твори. Особливо траґедїї. Коли на сценї ляментують і мордують ся, я зі сьміху аж розходжу ся, бо знаю, що то все лиш частїй жарт. Одного лише жалую, що такі сьєктаклї довше не тре-вають. Я би до білої днини сидїв, дивив ся, слухав, сьміяв ся, навіть заснув би у те-атрі.

Жан. Твори сегоднїшних авторів се дуже добрі рецєпти на те, щоби позївати і спати.

Юлькo. Хорому, котрому сон не бере ся, не давати морфїєм і опїєм, —

Жан. — лише завести єго до театру і він вараз засне і ввидоровїє.

Юлькo. І на такі штуки наш реперту-ар дуже багатий, — правда, мій славний ди-ректоре, impressario і камратє?

Жан. Правда, щира правда! Окрасою, кульмінаційним пунктом нашого репертуару

є комедия, котра вже десять золотих медалїв має.

Юлькo. Під назвою: „Перебранїй же-них“.

Жан. Автор сеї комедїї вже мєсток з тантїєм зробив, а „Руска Бєсїда“ у Львовї ко-тра на таких товарах розумїє ся, не держала сего твору чотири роки у шуфляді, лише ці-ліський рік читала і ще раз читала, і крити-кувала, а вкінці таки автора увїнчала першою премїєю т. є. ціліськими 50 гульденами. Гарне і славне се товариство у Львовї, для одобро-вання драматичних творів; подібного нема в цілім світї! Просвіта народу в нїм ґрунт, але лиш на паперї. Бодай всі члєни сего то-вариства ще довго жили і благоденствували.

Юлькo. Гарна, дуже гарна і чудова штука той „Перебранїй жених“.

Жан. Се правда а травестия.

Граф. Просимо, будьте ласкаві!

Граф. Я в н я. Хоч одну сцену представте.

Жан. Радо!

Юлькo. Дуже радо! От на примір пер-шу сцену. (До Жана). Ти не забув твоєї ролї?

Жан. Я і забути?! І сфупера менї не треба.

(Юлькo і Жан їдуть в зад сцени. Юлькo узяв білі рукавицї, Жан робить собі з па-перу ковнїр і рукави. Перебирають ся взагалї дуже сьмішно. Потїм ступають патетично на-перед).

(Дальше буде).

жінням останніх подій настав радісний настрій і починає вертати бадьорість. Вправді останні події не мають рішучого значення, не припечатують війни, все таки знаменито поліпшують положення Туреччини, рятуючи її військову честь.

Мимо незвичайно острої цензури, якій підлягають італійські журнали, доносять також вони про погроми, які понесли Італійці в Триполісі. Пишуть, що всі Араби получили ся з Турками і звивають населення, щоби вимордувало іновірців. Губернатора Триполісу, Турка, який віддав Триполіс без опору Італійцям, як звісно, замордовано.

Після донесень журналу „Avanti“ з 3. компанії берсалтерів полишило ся лише 122 (на 225) жовнірів, а з другої компанії піхоти 60, решта полягла. Капітан берсалтерів, окружений зі всіх сторін, а розпуки сам себе застрілює.

З Медиолану звіщають, що в останніх битвах начальний вожд італійської армії в Триполісі Канева зівстав поранений.

Італійці, що на перші звістки про легке заняття Триполісу ентузіазмували ся війною і війском, нині вже, на відомість про погроми і тільки вбитих та ранених, демонструють проти війни. Оповіді вечером величезні товпи людей в Римі демонстрували проти війни, підносячи оклики: проч з війною! Сі товпи хотіли дістати ся під палату міністерства заграничних справ, однак поліція не допустила до сего.

„Sabah“ сповіщає: Великий везир заявив, що переговори з великодержавами в справі Триполісу ведуть ся далше і зміряють до сего, щоби Туреччині забезпечити верховладу над Триполісом.

Ворохобня в Китаю.

Велика битва правительствених військ з ворохобниками. Доносьть з Ганкау: В суботу раннім ранком 5.000 ворохобників заатакувало правительствени війська на захід від європейських осель. По завзятій битві здобули они головну залізничну станцію; тож одна полена армата системи Максима впала в їх руки. Цісарське військо погнуло ся на прогульковий шлях. Тимчасом батерії північних кріпостей у Вучанг стріляли до кнонірок і привневолили їх відплинути долі рікою. Около полудня одержало цісарське військо поміч в числі 3.000 людей, почім рушило до атаки на бічну лінію позицій ворохобників. По обох стовоках були сотки вбитих і ранених. В кілька годин пізнійше цісарське військо здобуло назад залізничну станцію. Флот адмірала Саг мимо цілогодичного бомбардованя не потрафила привневолити до мовчанки батерії. Кораблі відчалили, не дізнавши однак поважніших шкід. Адмірал повідомив Європейців, що не буде бомбардувати Вучангу перед здобуття міста Ганкар.

Юаншікай предсідником кабінету. Юаншікай іменовано предсідником кабінету, однак він обійме се становище аж після переведеня переговорів з вождом ворохобників. Тимчасовим предсідником є кв. Чунг.

— Сходина членів Христ. сусп. Союзу щоденно від 6-ої вечер в канцелярії ул. Хмельовського ч. 15, II пов.

НОВИНКИ.

— **Налесядар.** В п'ятницю: руско-кат.: Іляріона Вел.; римо-кат.: Губерта. — В суботу: руско-кат.: Аверкія; римо-кат.: Кароля.

— **Маркіянове свята у Львові.** В пам'ять 100-літніх роковин уродин Маркіяна Шашкевича уладжує молодіж філії академічної гімназії при співучасті Оркестрального кружка Музичного товариства ім. Лисенка у Львові в неділю 5. листопада в великій салі „Народного Дому“ концерт з отсею програмою: Вступне слово виволосить проф. Ю. Стефанович. 1. Людкевич-Шашкевич: „Шуми вітре“, мішаний хор. 2. Шашкевич: „Погодя“ віддеклямує тов. Ф. Лопатинський. 3. Schubert: Impromptu N. 4, сольо фортепьяно тов. З. Лиско. 4. Матюк-Шашкевич: „Веснівка“ тенорове сольо тов. І. Охримович. 5. а) E. Bach Romanza, б) Beethoven: Menuetto c. moll, тріо (скрипка, чельо, фортепьян) відіграють товариші, ученики Вишого Музичного Інсти-

тута. 6. а) Людкевич-Шашкевич: „Дайте руки юні други“; б) Матюк-Шашкевич: „Не агасайте ясні зорі“ мужеский хор. 7. Ch. Verdi: VII. концерт, скрипкове сольо тов. В. Придаткевич. 8. Шашкевич: „Бандурист“ віддеклямує тов. Р. Сушко. 9. Verdi: Увертура з оп. Набуходоносор, відіграє оркестральний кружок Муз. тов. ім. Лисенка. 10. Лаврівський-Шашкевич: „Річенька“ мішаний хор. — Початок точно о годині 7. вечер. Ціни вступу: Крісло I-рядне 2 К, II-рядне 1.50 К, III-рядне 1 К, вступ на салю 50 сот., на галерію 30 с. Веє чистий дохід призначений на закупно дому для Руско-української Бурси ім. Митр. гр. А. Шептицького у Львові. Білети можна набути почавши від 2. по пол. в книгарні Наукового Товариства ім Шевченка (Ринок 10), а в день концерту від години 1/2 10—1/2 12 і від 3. години по полудни при касі в „Народнім Домі“.

— **До Бережанщини та сумених повітів.** Сего року минає сто літ від дня уродин Маркіяна Шашкевича. Скрізь по цілїм краю святкують мату величаво сей вельми дорогий серцю кожного Українця ювілей; святкують мату єго й бережанські Українці. Для нас, горожан Бережанщини, сей ювілей тим більш цінний, що Ювілей був ученьком бережанської гімназії, виростав з своїх молодечих літах на лоні гарної бережанської природи, обертав ся в кругах сільского люду Бережанщини і від отього люду переймав свою любов до народного слова.

Тож і порішила Бережанщина звелічати святоточно сю пам'ятку для галицької України давню.

За почином тов. „Учительська Громада“ всі бережанські товариства приступають до відсвяткованя пам'ятної хвилі дня 17. листопада с. р.

На цілість свята зложать ся:

1. Служба Божа в парохіяльній церкві в Бережанах о 8. год. рано.

2. Прововідь о. Теодозія Лежогубского у церкві.

3. Похід із церкви до площі „Руської Бурси“, де засадить ся „ювілейного дуба“ в пам'ять святачного дня; звідси похід на площу „Наді“, де буде

4. Святоточна Академія. При сприяючій погоді на трибуні, улаженій на площі „Наді“ а при непогоді в салі „Наді“ виволосить привітне слово поет Богдан Лепкий, відтак йти мату привіт від усіх місцевих товариств і організацій: політичної, січової і т. и. Крім того вклад програми Академії входить мату: оркестра, селянські хори і декламациі.

5. У вечері в салі „Сокола“ концерт, який устроєть тов. „Учительська Громада“ wraz із шкільною молодежню бережанської гімназії.

6) Після концерту — святоточний концерт, за вкладкою 3 К від особи. (Зголошувати ся на комере треба за оплатою вкладки на руки о. В. Дубицького до дня 5. листопада с. р.)

Відпоручники усіх бережанських товариств, уконституовані в комітет для відсвяткованя ювілею М. Шашкевича звертають ся отсим до усіх Українців Бережанщини і сумених повітів із зазивом о найчисленнійшу участь у святі. З окрема просить ся сільську Інтелігенцію сих повітів о пояснене значіня сего свята селянам і о захохоту широких кругів робучого народа до масової участі.

Єдність і карність та зрозуміне ваги свята нехай нас злучать в одну громаду! Бережани, дня 29. жовтня 1911.

За Комітет ювілейного свята в честь Маркіяна Шашкевича:

Свящц. Омелян Гавришю, голова. Проф. Володимир Гусак, секретар.

— **Рускі квіти.** З Нового Саяча доносять нам, що на рускі квіти не хочуть виплатити учителям дият. В тій справі, як довідуємо ся, наші члени кр. Ради шкільної інтервеновали у компетентних властей.

— **Царофільська фурия.** О. Михайло Юрчакевич, парох Черної, горлицького повіта, ревню подвизав ся у користь російської експанзії в Галичині. Сей батюшка, що за своє русофільське зухвальство, за поширюване слави Росії на західних межах Галичини, буде ще відіо відати, католицький (?) святик руского народу в Галичині зачав формальну війну із горлицьким старостом за мову Мончаловско, Добрянського і Марущака. — Очевидно, що старостом, стоячи на сторожі інтересів краєвих мов і австрійської держави, покарало зухвалого батюшку гривною 50 корон.

— **Шпїонське бюро працює** із безлічи фактів

які русофільське шпїонське бюро закомунікувало в Петербург, деякі доходить до прилюдного відома. Найновішими часами розпирвають ся російські інтересовані круги над доносом львівського бюро про бесіду п. сла Дністрянського в Куликові, в якій мав сей посол обидити маестрат Росії, грозючи відорванем і прилукою українських земель до Галичини. З гори можна сказати, що сей донос зродив ся в мозку котрогось із функціонерів шпїонського бюро, бо все таки посол Дністрянський, чоловік поважний, не міг би чогось подібного, і то на прилюдних зборах, сказати. Кажуть, що в тій справі відбула ся нарада в Петербурзі, а єї відгомоном є статі в „Новім Времени“. Радимо інтересованим панам, що ниншю працюють над доносами, щоби не дуже виставляли свої пальці на показ, бо як їх зловлять, буде „буба“. Не радимо ім..

— **Хлопський Союз.** З Зальцбурга телеграфують: В присутности о. кардинала Качталера зачали ся наради „Католицького хлопского Союзу“.

— **Зі суду.** Дня 30. листопада відбула ся перед львівським трибуналом присяжних розправа проти Марії Козловської, яка свого часу мала застрілити свого любовника Романа Вєсьоловского, що був урядником краєвого банку. Козловська вела за молоду дуже бурливе і буїне жите, і в 16. році жита була карана кількадесят разів за нічне волокитство і проституцію. В Кракові пізнала діда Козловского і підійшла єго так, що з ним подружила ся. Але небанком розвела ся з ним і спіймала в свої сіти Р. Вєсьоловского. Колиж він виїхав до Львова, то она і тут єго нашла, а перед кількома місяцями застрілила єго, як твердив акт обжалованя. Як перед роком увільнено Боровску в Кракові, так тепер Козловській не доказано злочину, а засуджено єї лише на 5 місяців строгого арешту за необережне поведене з револьвером.

— **Дешева подорож.** Трех львівських „круків“, який не подобав ся вже Львів, певно задля вєльких поліційних заряджень, постановили переселити ся на якийсь час до Кракова, де під тим оглядом є може дешо шарша „конституція“. Всіля отже всі три до посліпного поїзду, що їхав в сторону Кракова, а що „забули“ заосмотрати ся в білеті, то заняли місця під лавками і доїхали шасливо аж до Підгір'я-Пашова. Дальшу подорож перервав ім кондуктор, віддаючи всіх трех в руки поліції.

— **Кандидат на.. дефранданта.** На поручене почтового уряду в Книгвинні увязнено дня 25. м. м. уч. року учит. семінарії в Станіславові, Казимира Мальча за фальшоване почтових книжочок щадничих, на котрі він побирав менші і більші квоти у Львові. Коломий і інших містах. Є він сином начальника станції і почтмайстра Й. Мальча в Тарнавиці лісній, котрий мав вже покрити фінансові операції сина.

— **Із виборчого руху.** Орган посна Брайтера „Monitor“ проголошує кандидатури єго сторонників, і так на округ Дрогобич ітд. Адольфа Сегаля, адвоката в Дрогобичі, а на округ Золочів ітд. Генриха Райцеса, редактора „Gazet i poniedzialkowoi“.

— **Нові записи на ческі просьвітні ціли.** Померший недавно на Моравах залізничний інспектор Едв. Шевчик залишав 10.000 К „Ustředni Maticě Skolsky“, 5.000 К тов-у Коменського у Відні і багато менших квот иншим просьвітним заведеням чеським. Гарний прирід до наслідуваня.

— **Пожежа жерел земного газу в Кішар Машар на Угорщині.** Земний газ, який видобував ся многими отворами, запалав ся на просторі 30 моргів. Стови полуміня сягав 30 метрів висоти. Огонь розпочав ся в неділю рано. О год. 2. почули мешканці сильне потрясенє землі, по чім вибухла пожежа. Населене поспішило до огню, не можна було однак приступити до місця вибуху. Залізничий сторож і єго жінка від потрясеня збудили ся в ночи і хотіли засвітити лямпу, але в сій хвилі наступив вибух і обоє погибли. Залізничий вал знищений на просторі 300 метрів. Пожежа тривав далше і забрала вже много жертв. На місце катастрофи прибув відділ піонерів і салує ся згасити огонь піском.

— **Вибух в копальні.** З Бохні звіщають: В сей понеділок о 10. год. рано повстав в тутешній копальні соля грізний вибух кональняних газів. В хвилі, коли робітники забивали отвір, з котрого добували ся гази, приблизив ся до них робітник з горіючою лямпою, в наслідок чого повстав нагдий вибух, від котрого потерпіли найбільше три робітники; їх вдвезено сейчас до шпиталю. Один робітник находить ся в безнадійнім стані.

— **Велика буря зі снігом** паліла оводі над Балтійським морем. З Риги звіщають, що на-

слідком бурі затонули два кораблі, залогу ураговано. Телеграфічні і телефонічні полученя перервані, а залізничний рух відбував ся з перепонами.

— **Переворот в воздухоплавстві.** Славний винахідник Орвіль Врайт відіє нову побіду на полі воздухоплавства. На своїм безмоторнім приладі перебув він в місцевині Кіль Девіль Гіль 3 минут і 45 секунд на висоті 200 стіп, мимо сего, що сила вітру виносила 80 км. на годину. Врайт заявив, що справу воздухоплавства можна уважати вже розвязаною. Тому що свій прилад порушав винахідник лише руками і він уносив ся в воздуху зовсім як птиця, протє Врайт каже, що по прикріпленю мотора буде єго прилад повним паном воздуха. Пробний лет відбув ся без найменших перешкод, а виділі були прямо одушевлені. Врайт заявив, що всі дотеперішні системи літаків не мають найменшої вартости і що вся будучність воздухоплавства полягає виключно на єго приладі.

Оповідки.

— **В Жидачеві** відбуде ся дня 5. листопада о 1. год. р салі „Сокола“ повітєве віче учительське. Програма: 1) Реґуляція учительської плати. 2) Службова прагматика. — **Комітет.**

— **Надзв. загальні збори** Кружка наколесників „С-Б.“ відбудуть ся в суботу 4. листопада в салі „Сокола-Батька“ ул. Руска 29 о год. 7.50 вечером. — **Старшина.**

— **Концерт п. Сальомеї Крушельницької в Чернівцях** відбуде ся в салі Музичн. Тов-а в суботу 11. с. м. Початок о 7 1/2 год. вечером. Ціни місць: льожі по 27.50 К, крісла в партері по 6.60, 4.40 і 3.30 К. Вступ на салю 2.20 К. Вступ на салю 2.20 К, а студентський білет 1.32 К. Програму подадуть афіші.

— **З залізниць.** Дня 3. листопада 1911 о год. 9. відбуде ся в магазинах товарових стацій в Бродах публична ліцитація невідобраних товарів, як горівки, вина, кава, цукор, пера, товари блаватні, заліза, двяни, машини до шитя, машини рільнічі ітп.

— Дня 7. листопада 1911 о год. 9. відбуде ся в магазинах товарових стацій в Стрию публична ліцитація невідобраних товарів, як вина, горівки, соки, мила, свічки, скіри, товари блаватні, машина до шитя, машина рільнічі, порожні бочки ітп.

— **Роздаванє нагород слугам.** Дирекція Гал. Каси ошадности просить нас помістити отсею оповістку: Роздаванє нагород домашнім слугам мешканців м. Львова 44-те з черги відбуде ся в суботу дня 30. грудня 1911 р. о год. 10. перед полуднем — в салі Дирекції гал. Каси ошадности. О єї нагороді можуть старати ся слуги обох полів, уроджені в Галичині, або вел. князівстві Краківськім, що у того самого службодавця, від котрого зголошують ся по нагороду, або по єго смерти у найблизшого члена родини, служили без перерви п'ятнайцять літ, а з сего привийменше 3 останні літа у Львові. Слуги, котрі одержали нагороду перед шістьма роками, можуть о таку нагороду старати ся на ново, если через той час служать у того самого службодавця у Львові. Кождий слуга що викажє книжкою повисші літа служби, одержать в канцелярії Гал. Каси ошадн. печатаний бланкет просьби, котру по належитім вилонненю дотачних рубрик службодавцем і парохіяльним урядом, належить найдальше до кінця листопада с. р. зложити в канцелярії гал. Каси ошадн. Пізнійші зголошеня не будуть узгляднені. Хто в висше означенім дни не зголошєть ся по нагороду, утратить єї, хіба, що викажє ся перешкодою, якої не можна було усунути.

Посмертні оповістки.

Фр. ніцшюк Прухницький, вилужений директор V. гімназії у Львові, правительствений радник, умер в 65. році жита в второк. Похорон відбув ся сегодня. Покійник належав до найвизначнійших польських педагогів і визначав ся не тільки яко професор, а від 1890. року яко директор незвичайними педагогічними здібностями і прикметами ума і серця, але положив великі заслуги яко автор численних шкільних підручників на полі шкільної літератури (латинські вправи, прировнені також для руских гімназій, польські читанки для низших клас гімназійальних і віділових шкіл і Віїмки в польської літератури для висших гімназій), інструкції для науки польского языка в середних школах і т. п. Покійник був справдешним приятелем молодежи, і нею щиро опікував ся в тім переконаню, що задачею учителя єсть не тільки навчуванє, але й вихованє. Яко справдешний педагог відносив ся з великою прихильністю також до рускої молодежи, котра учащала до єго гімназії, а для учителів був не тільки настоятелем, але щирим провідником і порадиником. Тож єго смерть викликала щирий жаль в кругах усіх, що єго знали і мали нагоду колинебудь з ним стрічати ся. Вічна єму пам'ять!

Наука, умілість і письменство.

— Оповіданє про Маркіяна Шашкевича. Написав Михайло Возняк. Львів 1911. Накладом Руского Тов. а педагогічного. Стор. 24, 16-ки, ціна 20 с. Михайло Возняк, молодий письменник, який вийшов з під руки проф. Студинського і визначився вже цінними науковими працями з часу відродження Галичини то є першої половини XIX ст., видав тепер висше наведену популярну брошуру про Маркіяна Шашкевича. Годить ся зазначити, що се до си найліпша популярна, дешева книжочка про Маркіяна Шашкевича; ідеє гарною приступною для селянських мас мовою житєпись, переплетену поезіями поета, розбирає потім коротко самі твори і вииснює его заслуги і значіне. До сего містить книжочка два портрети Шашкевича, оден М. Устияновича і чотирь інших образців, які відносять ся до Маркіяна.

В справі підручника рускої історії для I. класи середних шкіл.

Написав др. Богдан Барвіньский.

(Дальше).

Хронологію спровадив я до мінімуму, подаючи історичні дати, які мають служити лише для орієнтації в скробках, а виспуючи при кінці книжки в окремі таблиці ті дати, яких ученик повинен рішучо вивчити ся на память. Є їх всего 32: на X, XII, XV, і XVI, столітїя припадає по 2 дати на XVII, ст. 5 дат, на XVIII, ст. 8 дат, на XIX, ст. 7 дат, на XX, 2 дати.

Цілий вступ, подібно як і додаток, подав я дрібнішими буквами, так само і в тексті деколи містять ся уступи подані дрібнішими черенками. Се має означити, що ученик не потребує сего конче вчити ся, а вистарчать єму прочитати собі такий уступ.

Декуди подавав я поясненя в нотках, коли не можна було їх дати в тексті. Зразу я дав в нотках велике число поясненя а то головне з економічних зглядів: я не хотів, щоб підручник був заватко обемистий. Спершу був мій підручник обчислений найвисше на 7—8 аркушів печатї. Колиж мої рецензенти стали домагати ся перенесеня поясненя до тексту (що потягнуло за собою відповідне їх обробленє, щоб можна було їх злучити з оповіданєм), а крім сего цілого ряду вищих поясненя і доповненя, тоді моя книжка виросла не з моєї вини до таких розмірів, як тепер представляє ся.

Найважнійшу зміну, яку вводить мій підручник в науці рідної історії, є цілковитий розрив з дотеперішньою традицією, після якої руску історію вважало ся якоюсь прищипкою до історії Польщі. І тепер ще дещо з наших педагогів, перед появою мого підручника, був того погляду, що нашу історію належить переплітати уступама з історією Пястів, Ягайлонів і т. д. Сю справу піддав я в часі анкети острій критиці, заявляючи, що наша молодіж повинна передовсім навчити ся основно своєї історії, що влучене польської історії до підручника рідної історії для руских середних шкіл збільшить незвичайно обем книжки та що польської історії буде мав нагоду ученик-Русин навчити ся аж надто з звязи з всесвітньою історією.

Дальше підніс я, що колиб аргументувати влучене польської історії до руского підручника тим, що українсько-руский нарід був довгі віки під владою Польщі, тоді на тій самій основі треба би влучити до него: 1. Історію Московщини, під якої владою оставав наш нарід і остає доси его більша частина; 2. Історію Арпадів і Андегавенів, які володіли над Угорскою Русією; 3. Історію Габсбургів, що від 1526 р. стали спадкоємцями угорських королів 1772 і 1775 р. над Галицкою та Буковинською Русією; 4. Історію волоських господарів, що володіли довгі віки над Буковиною; 5. Історію турецьких султанів, що були зверхниками волоських господарів, а також якийсь час зверхниками України н. пр. за Хмельницького і Дорошенка.

Таке трактованє рідної історії в руских середних школах довело нас до absurdum. З сего згляду вилучив я польську історію, о стілько, що ученик не буде вже вчив ся безпотрібно всяких „Laskonogich“ або „Kry-

woustych“, які не мали з Русією нічого спільного. Зате угляднював я сі партії з польської історії, що тісно лучать ся з нашою історією, нир зносили з Болеславом Хоробрим, Казимиром Відновителем, Болеславом Сьмільвим, володіне Казимира Вел. на Галицькій Русі і т. п. А ціла історія нашого народу після 1340. р. так тісно злучена з історією Польщі, що при тій нагоді навчить ся ученик її досить, хоч на перший плян висунена все бувальщина нашого народу.

Згадати годить ся й про образки. Я дав їх при кінці книжки з сего згляду що уміщував їх в тексті представляє великі технічні труднощі, по друге, на крейдовім папері вийшли они о много гарнійше, чим булиб вийшли в тексті печатанім на звичайнім папері. В тексті подані до кожного образка відсилачі, щоб ученик, при науді сейчас міг на него глянути. Маю надію, що сі образки причинять ся значно до оживленя науки і дадуть ученикам спромому полюбити тим ширійше свою колись славу бувальщину.

Вперве умістив я репродукцію одної частини славної гравюри Галаховского з 1708., а іменю сю, що зображає гетьмана Мазепу. Се лице доси ширшим кругам не було знане.

Конечною річю (з огляду на недостачу історичного атласу у нас) вважав я додати до книжки дві історичні карти, одну яка дає ученикови образ області українсько-русского народу на тлі Європи і Словянщини в X. ст., а другу з границею нввішньої етнографічної області. На ній дав я лише ті місцевости, що згадані в тексті.

За виконанє обох карт з відповідним застосованєм їх до тексту книжки винен я вдячність д-рови Гериновичеві.

Може буде деколи вражати деколи надто мало оживлений спосіб мого оповіданя. Доси працював я виключно на науковім полі, де відграє ролю більше ядєрність чим квітчастість стилю, тож з сего згляду ніхто мені не подивує. Крім сего звертав я більше уваги на уклад книжки, що мені приспорило не мало труднощій, бо коли польські автори мали вже цілі десятки зворів, мені довело ся підручник зойно творити. Маю надію, що при другім виданю дасть ся поробити зміни і в користь стилю і змісту книжки.

Вкінці згадаю про провідну гадку мого підручника. У вступі его підніс я, що „Історія є учителькою житя“, як казали історичні Римляни. Отже нехай наша молодіж вчить ся рідної історії, наслідуючи добрі діла наших предків, а вистерігаючи ся їх хиб. Дотеперішні рецензенти піднесли яко заслугу польского підручника пп. Гебертів се, що его цілю є вирити в душі десятилітної дитини слова: *ramiętaj, że jesteś Polakiem!* Таксамо й я старав ся звертати нашої молодіж на кожнім кроці увагу: памятай, що твоім народом є українсько-русский окремиий від польского і московского народу, що твоя вітчизна — Україна-Русь, що хоч наш нарід перебув тяжкі лихолітя, хоч і тепер єму тяжко жити, всеж таки не годить ся тратити надї, що

„І в наше віконце, засьвітить колись сонце!“ (Дальше буде).

Телеграми

з дня 2. надоліста.

Відень. (ТКБ.) „Korr. Wilhelm“ доносить: Стан здоровья цїсаря є добрий. Нежат, як і легкий кашель зовсім уступив. Цілий ранок був цїсар занятий працею і приймає звїти; в полудни відбув півгодинний прохід.

Відень (ТКБ.) Склад пового мівїст. кабінету має бути такий: предсїдник гр. Штіргк, внутр. справи Гайнольд (замісник Морави), скарб Маер, торговля Реслер, рільництво Браф, судівництво Гохенбургер, просьвіта Гузарек, залїзняці Ферстер, прил. роботи Трнка, кр. оборона Георгі, мін. Галич. Залеский.

Сараєво. (ТКБ.) Як поносить „Hrvatski Dnevnik“, вибух тут страйк народних учителів з причини злої плати. Учителі наміряють в страйку витривати.

Ножан сїр Сен. (ТКБ.) В Ле Мерію вчера по полудни завалив ся недокінчений ще будинок бровару. Звалища засипали до 50 робітників. Над вечером видобуто 5 трупів а 8 ранених. Ратункову працю ведуть пильно дальше. Під звалищами має бути імовірно ще з 50 робітників.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, ул. Руска ч. 20. Телефон ч. 788. заснованє при Товаристві взаїмних обезпеченя „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873. Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу. Цілю Товариства є удїлюванє кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ. Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентногого. Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне. Конто в Шадниці почтвїей ч. 35.527. Конто жирове в банку австро-угор. Вкладки щадничі К 3,153.745— Удїли членські К 313.337— Позички удїлені К 3,810.183— Канцелярія Товариства отворені перед полуднем.

З нагоди столїтних роковин уродин Маркіяна Шашкевича вказує Заряд канцелярії Товариства „Просьвіта“ на отїє брошури і книжки, що надають ся на відчити про Маркіяна і до масового ширеня.

1. Столітє уродин Маркіяна Шашкевича, написав др. Ів. Брик „Просьвітні листки“ ч 33, ціна 10 сот.

Горячо поручаємо сю брошуру незвичайно дешево а написану живо, приступно і ясно. Книжочка висвітлює часи до Маркіяна Шашкевича, сьвітогляд Маркіяна і его бажаня, его праця і заслуги, Русалка Дністрова.

2. Маркіян Шашкевич (з портретом), („Просьвітні листки“ ч. 16.) Зміст: коротенька житєпись, 2) З віршів М. Шашкевича: Підлисє. Над Бугом, З округків, Думка, Дністрованка. Цїна 6 сот.

3. „Руска Письменність“ т. III: Твори Маркіяна Шашкевича. Цїна в звичайній оправі 1 К 60 сот. в гарній оправі 2 К.

Книжки сї висилає ся по надїсланю грошей і почтвїей оплати. При замовленях понад 20 К оплачуємо почту самі. Комісантам значний рабат. Замовленя слати на адресу: Канцелярія Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10.

ДО АМЕРИКИ КАНАДИ найліпше перевозить Лїнія Кунарда у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Цїна переправи кораблем 160 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 90 К за діти понизше 12 літ з погол. подат.

Уважайте на ч. 99. ВІДІЗД З ПОРТІВ: Франконія з Реки (Фюме) 9. листопада. Панонія з Триесту 14. листопада. Карпатія з Триесту 28. листопада.

З ЛІВЕРПОЛЮ: Найбільші і найвеличавїші пароходи на сьвітї: Мазітанія, дня 18/11 16/12 1910. Лювританія, 11/11. 9/12, 30/12 1911.

НАЙДЕШЕВШІ ЦІНИ Іконостаси, Престоли, Амвони, Кивоти, Крилоси, і прочі знаряди церковні виконує Артистично, солідно у всяких стилях Перша краєва фірма уряджець церковних Теодозія Комісарука в Станіславові, ул. Шевченка. НА СЛУЧАЙ ПОТРЕБИ ДОГДІНІ СПЛАТИ

Розписуєсь оферту на будову церкви. Писешні інформації подасть Уряд парохїяльний Молодичьє, почта Бортинки.

Гімназїяльний матурист глядає лекції на селі, або бюрового занятя в касі або адвоката у Львові або на провінції. Зголошеня в редакції під: „Матурист“.

— „Черковна Штука“, торговля дїєцезальн. Інститута Непорочного Зачаття Пр. Дїви Марїї в Станіславові має на складі вино літургїчне, сьвітло церковне і столове і всі прибори церковні. В своїх робітнях виконують і на правляють різні церковні, та виробляють всілякі річі бронзівнічі, Чаші, монстрації, дарохранительнічі і пр. золотимо огнево і трєвало. Сю торговлю припоручаємо ласкавій опіці нашого Духовенства і просимо о ласкаві замовленя. Все виконуеть ся по найчзпших цінах. Призначене чистого зиску в Всечеснійшому Духовенству знане. (7—?)

!!! Купуйте!!! одобрений Радою шкільною краєвою і виданий накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник

Д-ра Богдана Барвіньского п. з. „Оповіданя з рідної історії“. Підручник обнимає 190 сторін тексту, XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на крейдовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рідної історії для руских середних шкіл і дає шкільній молодіжї вперше повний образ нашої бувальщини. Писаний так, що вадає ся не лише для учеників I. класи середних шкіл, але при недостачі иншого підручника й для учеників висших клас, для руских віділових шкіл, для семінарїй і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і віділових учителів.

Надає ся він до науки в дїючих та хлопчячих бурсах і інститутах, а ізва своїй приступности також для наших читалень, для селян і міщан. З хїсном може повчати ся з него нашої історії й кождий осьвічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обемистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст 18. — Цїна 10 сот.

Жигимонт Кейстutowич, великий князь Литовско-русский. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Цїна 2 К.

Прешбурский зїзд в справі спадщини по Габенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 70. — Цїна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Цїна 50 с.

Історичні причини. Розвідки, замїтки і матеріали до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Цїна 2 К.

Bogurodzicza dzewiczca а історичні висножки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичний розвій імені українсько-русского народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Цїна 40 с.

Історичні причини і т. д. II. Львів 1909 мал. 8° ст. X+94. — Цїна 1 К 50 с.

I. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх кертична рєбюта. (Дві відповіди клеветникам Шевченка. Львів 1910, мал. 8° ст. 16. — Цїна 10 с.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Гітєвичні тутки і паперці в марками і бандеролями Р. Т. П. Русини всюда і все жадаєт. А О Т Ж З Одинока галицко-руска фабрика тук і паперців в Збаражї.